

למשקפיים ורודים

מוזיאון יוסף באו

בניין ציבורי, קניון אביב
 תל אביב-יפו, מרחב 4202730, 054-4304449
 הנכנס: חשופים

סיפור ליל כלולותיהם
 הלא־יאמן של רבקה ויוסף
 באו במחנה הריכוז הנצח
 לימים בסרט "רשימת

שיגור". יוסף היה מבני המול שנבחרו להיות עובדים
 כמפעלו ובחמורתו של אוסקר שיגור, וכך ניצל. רק
 לאחרונה, לאחר מות הוריה, גילו הרסה וצ'לילה שאמן
 רבקה היא זו שראגה להוסיף את בעלה המרי לרשימת
 שיגור, אף כי ידעה שבכך היא מותרת על טקוטה – היא
 אכן נשלחה לאשוויץ. בתום המלחמה נפגשו השניים
 – בדרך נס, אומרות בנתיחה, והנה נספח עוד נס לרשימת
 הניסים המשפחתית. בני הזוג שבו לקרקוב. יוסף השלים
 את לימודי האמנות ובקרקוב נולדה הבת הבכורה הרסה.

בשנת 1950 עלתה משפחת באו ארצה. יוסף באו הקים
 סטודיו לגרפיקה בדירה קטנה במרכז תל אביב, שאותה
 שם ברמי מפתח. באופטימיות הנצחית שלו הסתער על
 החיים, על התרבות העברית בתל אביב של הימים ההם,
 ובמיוחד נקשרה נפשו בשפה העברית: השפה החכמה
 וההגיונית ביותר, לטענתו, שבאו הקיים לה רישומים
 וביאורים. יוסף באו היה לחלוץ ההנפשה (אנימציה) בארץ,
 ומכיוון שידו לא השיגה לרכוש ציוד יקר, הרכיב אולפן
 הנפשה מחלקי מכשירים שליקט. כדי להציג את עבודותיו
 בנה קולטע זעיר בסטודיו שלו. רבות מעבודותיו תיעדו
 את מוראות השואה, אך תמיד עם מסר אופטימי וברגש על
 האמונה באדם ובטוב שבו.

קירות הסטודיו של באו עמוסים ברוזות, שלטים ואיורים
 שיצר עבור תנויות, מפעלים, מוסדות תרבות ועוד.
 הסטודיו שלו היה מוכר לתושבי השכונה, שאהבו להתענג
 על הלצותיו ולספוג משפחת החיים של יצירותיו.
 בשנת 2002 הלך יוסף באו לעולמו הסטודיו כמו קפא
 בזמן, משמר את יצירותיו בגרפיקה, באיור ובאנימציה, מעין
 תמצית סיפורה של תקופה. ערב מותו התחזר לבני המשפחה
 כי איבדו את זכותם ברמי המפתח, ומאז הם משלמים שכר
 רירה. הרסה וצ'לילה נאחזות בטקום, במאבק בלתי פוסק
 לקיים אותו מחסכוניותהן. ברוח האופטימית שירשו מאביהן
 הן חולטות להרחיב אותו למוזיאון שיספר על גבורת הוריהן,
 על השפה העברית ועל חלקו של יוסף באו באיור, בגרפיקה
 ובהנפשה בארץ.

"אתם נמצאים בעולם
 הנפלא של יוסף באו" – כך
 מקדמת הרסה וצ'לילה באו
 את פני הבאים לסטודיו של

אביהן, שאותו הפכו למוזיאון. תוך כדי ריכוזן הן משלימות
 זו את רברי אחותה, נוכרות כבדיות שסיפר אביהן
 ומצחקקות, או מציגות את יצירותיו רויות ההומור, גם
 כשהן מספרות את סיפור חייהם של יוסף באו ורעייתו
 רבקה, כולל תלאותיהם במחנות הריכוז באירופה, לא
 נעלמת הנימה האופטימית, ההסתכלות מבעד למשקפיים
 ורודים היא נחלת משפחת באו כולה, זו אומרות. גם
 ברגעים הקשים יש לצחוק ולהמשיך – זה הסיפור כולו, זה
 המסר של אביהן, שהן בחרו להציג ולהפיץ.

יוסף באו נולד בקרקוב שבפולין בשנת 1920. בשנת
 1938 החל ללמוד אמנות פלסטית באוניברסיטת קרקוב
 ושם התוודע לתחום הטיפוגרפיה – אמנות עיצוב האותיות.
 חרשים אחרים אחריו פרצה מלחמת העולם השנייה
 ופולין נכבשה בידי הנאצים. יוסף, שנכלא בנמט קרקוב,
 הציב מייד שלט מאיר עיניים באותיות נוחות מסוגנות
 ובו נכתב: "גרפיקה שימושית". השלט לא נעלם מעיני
 הגרמנים, שהחלו להעסיק אותו בעבודות גרפיקה ושרטוט.
 אמנותו הצילה את חייו חמי רבים אחרים, שבאו זיף
 עבורם תעודות ומסמכים.

כשנלקח בטופו של דבר למחנה הריכוז פלאשוב הוא
 המשיך בעבודתו, וכאחד הימים ריש ממנו קצין גרמני לבצע
 העתקת שטש רחופה. באו המביר לקצין שאין ביכולתו לבצע
 את העבודה משום שהשמים קודרים ולהעתקת שמש צריך
 ולו מעט קרני אור. "עשה את העבודה או שתומת מידי",
 פסק הגרמני והגיה את באו לנפשו. בצד לו ניסה באו לפרוש
 את נייר העתקה טול השמים השחורים, ולפתע קלטה עיני
 נערה דיננית שעברה בטקום. הוא ביקש מנחה להחזיק עבודתו
 את המסגרת ובה נייר ההעתקה. "תהיי השמש שלי", אמר
 כבדיחות, למרות שידע כי ריטו כבר נחריץ. הנערה עשתה
 כריצתו החלכה לדרכה. ללא תסוה לתוצאת כלשהי החל באו
 לפתח את הנייר. לתרומתו גילה שאירע לו גם והעתקה
 בוצעה. הקצין הגרמני קיבל את שביקש יוסף באו יצא
 מייד לחפש את הנערה שחוללה את הנס. השניים התאהבו
 והחליטו להינשא למרות התופת שמסביבם.

- [1] הברות, שבמהפך נהיה
 לסמל הסטודיו של יוסף באו
- [2] "שנה טובה" – אמת
 מרובת
- [3] ליל העבודה לעבודת
 הגרפיקה
- [4] חשט מעבודותיו
 הגרפיות של באו
- [5] שולחן העבודה של
 יוסף באו
- [6] הרסה וצ'לילה והמנות
 הוריהן
- [7] בקבוקי חומרי פיתוח
 במעבדה של סטודיו
 ההנפשה

שנה טובה ומצחיקה

בפתח כל שנה היו מכיר משפחה כאו מחכים בקוצר רוח לקבל את
 איגרת הישנה מוכנה החוויה שיצר יוסף כאו כל שנה רעיון חדש
 והוא מתחיל אל זימיה החדא: בשנת 1964 שיצב כאו ברכה בצורת
 רבוצה, בשנה אחת הצפיק "פוליסיה לכיבוש מפני ראגות", והייתה
 גם ברכה בצמות "שגורח אושר" רשמית מאת השלטונות. בעתידון
 שיצר לכתב "עיתרון העגיה את שורות מיד שגורח כאו" – ובמובן
 אחר שנה טובה כצדומושקיים וודים.

